

Miljödepartementet
Klimatenheten, Nationellt
Fredsgatan 8
111 52 Stockholm

Stockholm 6 september 2021

Er referens: M2021/01183

Remissyttrande

Betänkandet Utfasningsutredningen (SOU 2021:48)

Skattebetalarnas Förening ställer sig skeptiska till utredningens slutsats att Sverige ensidigt kan och bör gå före övriga EU-länder vid en utfasning av fossila drivmedel. Skattebetalarnas Förening ser även allvarliga brister med utredningens konsekvensanalys. Sammantaget måste det ifrågasättas om utredningens förslag verkligen på ett effektivt sätt kan agera vägledande för den omställning bort från fossila drivmedel som kommer ske.

Nationella särkrav skadar svensk konkurrenskraft

Utredningen föreslår att Sverige bör gå före övriga EU med beslut om att fasa ut fossila drivmedel, om EU:s gemensamma beslut inte bedöms vara tillräckligt ambitiösa. Sverige bör då agera föregångsland enligt utredningen. Sverige gör sig dock bäst som föregångsland som pådrivande inom EU. En omställning bort från fossila drivmedel kräver internationella överenskommelser om den ska leda till lägre utsläpp mer än på marginalen.

Gemensamma överenskommelser ger dessutom nödvändiga, långsiktiga spelregler för att svenska företag ska kunna konkurrera internationellt. Nationella särregleringar riskerar bara att hämma svensk konkurrenskraft utan mervärde med högre produktionskostnader nationellt. Sverige står redan idag inför utmaningar när det kommer till konkurrenskraft såsom låg produktivitet, utveckling, åldrande befolkning samt svag ekonomisk tillväxt per capita. Om det offentliga då även ska höja skatter på bland annat bränsle samt flyg både inrikes och utrikes kommer Sverige bli ett betydligt mindre attraktivt land att investera i. Detta kommer resultera i lägre tillväxt och mindre resurser till alla. Detta får också innebörden att det blir mindre resurser till just klimatomställningen. Att gå före kan således komma bli direkt kontraproduktivt för omställningen.

Sverige lider redan idag av så kallad Gold Plating som drabbar svenska företag negativt och straffar svenska konsumenter när gemensamma regelverk överimplementeras. Sverige är dessutom ett land med långa avstånd, där såväl privatpersoner som företag är beroende av konkurrenskraftiga kostnader för transporter. Det är hög tid att regering och riksdag fullt ut inser att Sverige är medlemmar av EU och att beslut om handel, gemensamma standarder och klimat bäst fattas tillsammans.

Bristande konsekvensanalys

Utredningens konsekvensanalys lider generellt av brister. Utredningens väldigt omfattande förslag konstateras drabba enskilda och företagare negativt, men gör ingen djupare analys av hur de problemen ska hanteras. Därutöver vet vi att höjda punktskatter på bland annat drivmedel slår proportionellt hårdare mot socioekonomiskt svaga grupper. Utredningen fastställer själv i sin konsekvensanalys att folk med lägre inkomst föga förvånande kör äldre bilar. Det är därför märkligt att utredningen i nästkommande stycke försvarar att göra drivmedel dyrare ur ett socioekonomiskt perspektiv med argumentet att det går att anta att de som inte har resurser för att betala för dyrare drivmedel kommer att kompensera för detta genom att byta till en nyare och bränslesnålare bil. Detta resonemang visar en omfattande brist i analysen. En individ vars betalningsförmåga hindrar den från att införskaffa dyrare drivmedel har med stor sannolikhet inte heller betalningsförmågan att införskaffa en ny bil.

Utredningen fastslår även att förslagen kommer leda till höjda kostnader även för det offentliga. Utredningen brister dock kring analys hur de höjda kostnaderna ska finansieras. Därtill kommer ett stort skattebortfall när fossila drivmedel fasas ut. Risken är överhängande att det uppstår behov av att höja andra skatter. Det kräver en mer djuplodad konsekvensanalys.

Skattebetalarna:

Utredningens konsekvensanalys brister dock främst avseende vilka konkurrenskraftsnackdelar som uppstår av ett beslut om att Sverige kraftigt skulle avvika från en gemensam EU-linje kring beslut om slutår för utfasning av fossila drivmedel. Att kraftigt avvika från övriga EU kommer drabba svenska företag negativt. Att då som utredningen ägna sig åt önsketänkande om att svenska företag därmed får möjligheten att gå före på en internationell marknad är inte seriöst. Framtida välbefinnande och levnadsstandard behöver hanteras med större allvar än då.

Världen befinner sig nu i en snabb omställning bort från fossila drivmedel. Det är av största vikt att politiska beslut utformas för att understödja den omställningen så effektivt som möjligt, både beträffande en snabb omställning och beträffande att inte skada ekonomin mer än nödvändigt. En av grundförutsättningarna för att göra omställningen effektiv är insikten om behovet av internationella samarbeten för att hantera gränsöverskridande problem. Utredningens förslag om att Sverige ensidigt ska gå före med beslut om utfasning av fossila drivmedel för att sedan driva på EU är enligt oss en bakvänd ordning. Sverige bör lägga all sin energi för att få till ett tydligt, gemensamt beslut inom EU som ger Sverige och Europa de bästa förutsättningarna för att både ställa om bort från fossila drivmedel samt för att stärka vår gemensamma konkurrenskraft.

Skattebetalarnas Förening

Christian Ekström
Vd

Erik Bengtzboe
Chefekonom